

Informacja z konsultacji projektu dokumentu rządowego pn. *Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020* (zwany dalej Programem ASOS) w okresie od września do grudnia 2013 r.

L.p.	Autor uwagi	Uwaga	Komentarz
1.	Maria Lehman, Ochocki Uniwersytet Trzeciego Wiek	1. Konieczne jest wprowadzenie kontroli realizowania zadań w ramach Asosu . Informacje z Polski są różne . np. realizacja zadań na trzecim piętrze bez windy!!!!!! , zajęcia dla starszych osób wymagające skupienia uwagi odbywają się w przechodnim hollu!!!!!!! lub nieprawdziwe informacje podawane uczestnikom jakoby Ministerstwo nie daje możliwości aneksów do umów i nie można np. przedłużać zajęć na prośbę słuchaczy o parę godzin mimo zmniejszonej w stosunku do projektu stawce dla prowadzących /oszczędności/od początku zajęć.	Realizowane w ramach Programu ASOS projekty podlegają kontroli zgodnie z umową pomiędzy MPiPS a organizacją. Kwestie związane z realizacją projektów zostały uszczegółowione w Regulaminie konkursu ASOS.
		2. Warto oczekiwać, aby realizatorzy robili ewaluację anonimową swego działania. i przewidzieć to jako warunek w konkursie	Organizacje mają możliwość prowadzenia ewaluacji. Są to kwestie szczegółowe regulowane przez Regulamin – elementy sprawozdawcze.
		3. Konieczne jest położenie większego nacisku na działania ,które zapobiegają będą powstawaniu niesamodzielności osób starszych w środowisku lokalnym ,oraz na takie które poprawią rozwój usług opiekuńczych w kraju. Nierealne jest planowanie oparcia tych usług w większości na wolontariacie osób starszych , starsi ludzie ,mimo różnych motywujących apeli, w większości nie mają siły na takie usługi.	Temu celowi służy Program ASOS. Wolontariat osób starszych ma służyć podniesieniu ich aktywności społecznej. Jednocześnie Program zakłada udział wolontariuszy w każdym wieku, co również przyczynia się do integracji międzypokoleniowej.
2.	OPZZ	1. Twórcy programu bądź z dziecięcą naiwnością wierzą, że wzrost jakości i poziomu życia, a więc warunków życia, można osiągnąć poprzez pracę społeczną, bądź z taką samą naiwnością liczą, że zamącą w głowie społeczeństwu.	Program ASOS ma na celu podniesienie aktywności społecznej osób starszych, co przekłada się na szeroko rozumianą jakość życia. Nie oznacza to natomiast, że aktywność

			społeczna stanowi jedyny czynnik decydujący o jakości życia.
		2. W obecnym kształcie postawiony w Programie cel główny wykracza poza jego ramy wynikający z jego nazwy, tym bardziej, że nie obejmuje działań niezbędnych dla poprawy jakości i poziomu życia. Poprawę życia osób starszych, podobnie jak i młodszych osiąga się poprzez wykorzystywanie innych narzędzi, szczególnie w zakresie rynku pracy i zabezpieczenia społecznego	Wymienione narzędzia to tylko dwa z wielu czynników decydujących o jakości życia.
		3. Nieuzasadnione jest twierdzenie zawarte w tabeli 2, że „Program będzie miał wpływ na przyszłą finansową i gospodarczą sytuację kraju, będzie miał znaczenie dla stanu zatrudnienia oraz obciążenia służby zdrowia, systemu pomocy społecznej”.	Osoby dłużej aktywne pozostają dłużej w zdrowiu fizycznym i psychicznym, a to oznacza, że nie obciążają służby zdrowia. Dzięki aktywności społecznej integrują się ze społecznościami lokalnymi, tworzą sieci powiązań sąsiedzkich, czy towarzyskich, a tym samym sieć wzajemnej wymiany usług, które wspierają system pomocy społecznej.
		4. W wyniku przeprowadzonej w 1998 roku reformy systemu emerytalnego następuje spadek wysokości nowo przyznawanych emerytur. O ile przeciętna wysokość emerytury przyznanej wg dotychczasowych zasad w okresie 2012 roku wynosiła 2759,89 zł to przyznana w analogicznym okresie wg nowych zasad była o ponad tysiąc złotych niższa i wynosiła 1728,59 zł. Wg prognoz ekspertów OECD stopa zastąpienia czyli stosunek emerytury do ostatniej płacy będzie w Polsce nadal systematycznie spadał i około 2050 roku będzie wynosił ok. 25%. Z powyższych danych statystycznych i prognoz wynika, że poziom życia polskich emerytów będzie ulegał pogorszeniu. I w tej sprawie nie pomoże nawet wymarzony przez twórców Programu poziom aktywności społecznej osób starszych.	Program ASOS mówi o jakości życia, a nie o poziomie wynikającym bezpośrednio z sytuacji materialnej.

3.	NSZZ Solidarność	1. Na potrzeby Programu ASOS osoby starsze definiuje się, jako osoby w wieku 60 lat i starsze (60+), czyli takie, które będą miały przed sobą jeszcze do 7 lat aktywności zawodowej, wedle obecnie obowiązujących przepisów emerytalnych. Zatem próby organizowania ich czasu poprzez aktywność społeczną przed nabyciem uprawnień emerytalnych, są wątpliwe, gdyż osoby te będą musiały przede wszystkim znaleźć swoje miejsce na rynku pracy. Znajdować się one będą w obszarze zainteresowania profesjonalnych służb zatrudnienia, które opracowują własne programy aktywizacji zawodowej tej kategorii osób. W związku z powyższym NSZZ „Solidarność” zwraca uwagę, że opiniowany Program musi być komplementarny z Programem Solidarności pokoleń - Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej dla osób w wieku 50+, opracowywanego aktualnie przez rząd.	Program ASOS zaprojektowany jest na siedem najbliższych lat, a więc jeszcze przed okresem, w którym wszyscy 67-latkowie będą przechodzić na emeryturę. Program ASOS stanowi implementację Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020 (ZDPS). ZDPS jest natomiast dokumentem komplementarnym wobec Programu Solidarność Pokoleń 50+.
		2. Program ASOS nie uwzględnia różnicowania pod względem materialnym, gdyż skupiono się głównie na emerytach, a seniorami są również renciści, którzy są mniej zamożni w stosunku do emerytów. I właściwie to oni są częściej wykluczeni i wymagają większej uwagi, gdyż poza wykluczeniem ekonomicznym są również wykluczeni społecznie ze względu na stan zdrowia (i ograniczenia z tym związane) czy więzi społeczne (wynikające m.in. z krótszego okresu aktywności zawodowej).	Program ASOS dotyczy w takim samym zakresie emerytów, jak rencistów. Należy również pamiętać, że osoby uprawnione do świadczenia z tytułu niezdolności do pracy po osiągnięciu wieku emerytalnego automatycznie uzyskują prawo do świadczenia emerytalnego, a więc nie są już rencistami – są emerytami.
		3. W Programie ASOS nie dostrzeżono różnic między miastem a wsią, gdzie dysproporcje wynikające ze stanu zdrowia, poziomu wykształcenia, a nawet mentalności oraz dostępu do różnych form pomocy i aktywizacji w poszczególnych regionach naszego kraju są ogromne. W tym zakresie, z pewnością, wymaga on uwzględnienia tych czynników, aby z jednej strony nie pogłębiać czy utrwalać wykluczenia społecznego seniorów w tych obszarach, z drugiej zaś, by nie stać się kolejnym Programem, który zostanie jedynie na papierze.	Beneficjentami dotychczasowych edycji Programu ASOS były głównie organizacje lokalne, często działające na terenach małych miejscowości lub wsi.

		4. Należy zwrócić uwagę na analizę SWOT (tab. 2) dokonaną przez autorów projektu Rządowego Programu na rzecz Aktywności Osób Starszych. Wynika z niej, że zagrożeniem dla wprowadzenia Programu są ograniczone i niewystarczające środki finansowe przeznaczone na jego realizację.	W analizie SWOT uwzględniono zagrożenia dla realizacji Programu ASOS. Możliwość wsparcia organizacji w realizacji projektów jest ściśle uzależniona od budżetu Programu ASOS, który jest finansowany ze środków publicznych.
4.	Rada Działalności Pożytku Publicznego	1. Wątpliwości budzi formuła zapowiadanego ponownie komponentu systemowego. Idea przygotowania „długofalowej polityki” ma swoje uzasadnienie, jednakże nie znajduje ona swojego umiejscowienia w hierarchii dokumentów programowych, które zostały zdefiniowane w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Powinien to zatem być Krajowy Program Rozwoju, obejmujący całościowo problematykę senioralną. Rada zwraca uwagę na rozbieżność w podstawach prawnych pomiędzy Programem Funduszu Inicjatyw Obywatelskich a programem ASOS	Na stronach 17-19 dokumentu zawarto informację o dokumentach strategicznych, z którymi Program ASOS pozostaje w zgodności. Projekt Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020 jest dokumentem komplementarnym wobec Programu ASOS.
		2. Program zakłada jednolitość zasad finansowania we wszystkich priorytetach. Powstaje pytanie, czy nie należałoby skorzystać z wyników ewaluacji ex-ante PO FIO 2009-2013, z uwagi na podobieństwo dystrybuowania środków.	Program ASOS zakłada różny procentowy podział środków pomiędzy priorytety.
		3. Program powinien określić podział środków na poszczególne priorytety w perspektywie 2014-2020	Podział budżetu na priorytety będzie od 15% do 40% (informacja zawarta na stronie 23 dokumentu)
		4. Niezbędne jest wypracowanie zasad komplementarności pomiędzy FIO i ASOS, zarówno w wymiarze programowym, jak i zasad wdrażania w tym wspólnego generatora wniosków i sprawozdań, oraz wypracowanie komplementarności z działaniami Europejskiego Funduszu Społecznego w nowej perspektywie.	Rozwiązanie zostanie wykorzystane w przygotowywanym Regulaminie konkursu ASOS.
		5. Opis realizacji programu należy uznać za zbyt lakoniczny, zwłaszcza w odniesieniu do kompetencji instytucji zarządzającej, wdrażającej oraz monitorowania programu i roli Rady Działalności Pożytku Publicznego w procesie monitorowania. Zdaniem Rady nie jest możliwe określenie	Kwestie szczegółowe znajdują się w Regulaminie konkursu ASOS. Szczegóły prac monitoringowych zostaną ustalone na kolejnych etapach.

		wszystkich elementów procesu w ogłoszeniu konkursowym.	
5	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	1. Drobne błędy o charakterze językowym, fleksyjnym	Uwaga uwzględniona
		2. Niewystarczające środki pozwalające na realizację programu	Na realizację Programu ASOS w 2014 r. przeznaczonych zostanie 40 mln zł, łącznie w lata 2014-2020 280 mln zł (informacja na str. 23)
		3. Analiza SWOT powinna być przeprowadzona dla realizacji celów programu a nie dla realizacji samego Programu	W analizie SWOT ujęto realizację celów Programu ASOS, a nie realizację samego Programu.
		4. Program ma szansę na rozwój w przyszłości”- proponuje się doprecyzowanie szansy. Rozwój w jakim kierunku, co przyczyni się do tego rozwoju?	Z założenia każda kolejna edycja Programu ASOS będzie oparta na wnioskach z realizacji poprzedniej. Obecna wersja Programu ASOS bazuje na doświadczeniach Programu ASOS na lata 2012-2013.

6	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie	Dokument Rządowy Program na rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2014- 2020 zawiera dwie diagnozy z czego ta która znajduje się w załączniku jest rozbudowaniem tej pierwszej. Ponadto diagnozy zawierają różne dane liczbowe na ten sam temat. Nie widać sensu tworzenia dwóch diagnoz do jednego programu	Diagnoza w załączniku dotyczy pierwszej edycji Programu z lat 2012-2013. Dane zostały ujednolicone.
7	Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego	1. W obszarze związanym z edukacją należy wyeksponować rodziny osób starszych i opiekunów nieformalnych jako potencjalnych beneficjentów działań. 2. Projekty dofinansowane z Programu ASOS powinny skupiać się na wykorzystywaniu potencjału osób starszych. Należy ograniczyć projekty ukierunkowane na bierną aktywność i grożące zamykaniem się grupy społecznej.	• Beneficjentami projektów w ramach Programu ASOS mogą być głównie osoby powyżej 60 roku życia. Jednakże udział osób młodszych przewidziano w ramach projektów w priorytecie 2 „Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową”. • Por. Wnioski z realizacji Rządowego Programu ASOS 2012-2013. Wsparcie projektów czynnie angażujących osoby starsze i realizujących szersze cele społeczne w społecznościach lokalnych jest jednym z założeń Programu ASOS na lata 2014-2020.

8	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego	1. Brak jasno określonych relacji między ZDPS a programem ASOS. Należy rozważyć połączenie dokumentów w jeden spójny.	• Program ASOS stanowi implementację ZDPS w obszarze aktywność społeczna.
9	Rafał Walewski (uwaga zamieszczona na portalu internetowym „Mam zdanie”)	Dzielenie społeczeństwa na tych , którym trzeba pomóc i na tych, którym nie trzeba pomóc jest dyskryminacją tych ostatnich. Wielkim błędem rządu jest pozostawienie samych sobie bezrobotnej młodzieży - ludzie ci mogliby przetrwać przy pomocy Państwa okres do znalezienia stałej pracy w Polsce, lecz niestety - w obecnej sytuacji bardzo często wybierają pracę za granicą - skąd nie zawsze wracają do Polski. Powoduje to odpływ nowych pokoleń pracowników (podatników) do budżetu innych Państw - i chociażby z tego powodu jest szkodliwe dla Polski.	W Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej trwają obecnie prace nad projektem <i>Krajowego Programu na rzecz młodzieży Aktywna młodzież</i>. Jedynym z obszarów priorytetowych jest samodzielność ekonomiczna młodzieży.
10	Mateusz Wojtowicz, Stowarzyszenie zwykle Forum Rdzawka (uwaga zamieszczona na portalu internetowym „Mam zdanie”)	Szanowni Państwo, Stowarzyszenie zwykle Forum Rdzawka popiera Projekt Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020. Mamy kilka uwag: 1) jednym z elementów na ,który należy zwrócić uwagę to włączenie mężczyzn w działania programu a także osób niepełnosprawnych.	• Organizacje biorące udział w Programie na etapie składania ofert określają czy wśród beneficjentów są osoby niepełnosprawne, a także liczbę kobiet i mężczyzn biorących

		2) ważnym aspektem polityki senioralnej jest włączenia oprócz UTW, także innych podmiotów do realizacji programu 3) program powinien poruszać także kwestie i tematy o, których się nie pisze i nie mówi : późna starość, śmierć, samotność, wdowieństwo. 4) warto zwrócić uwagę na możliwość tworzenia Gminnych Rad Seniora , a także działań Latarników Polski Cyfrowej w celu wykorzystania potencjału seniorów.	udział w projekcie. • Program zakłada wsparcie projektów realizowanych przez różnorodne podmioty (por. str. 24 Programu) • Zagadnienia te zostały ujęte w dokumencie ramowym Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020 (ZDPS). Program ASOS stanowi jeden z dokumentów implementacyjnych w obszarze aktywność społeczna • Zagadnienia związane z zaangażowaniem obywatelskim seniorów oraz szczegółowe rekomendacje zostały ujęte w ZDPS.